

Santos Urkiola Usabiaga

*Beasain, Gipuzkoa
(1921-2006)*

Aurkibidea

Biografia

Beasainen jaio zen 1921ean. Aita Bergarakoa zuen, baina ezkondukoan Beasainera joan zen bizitzera. Santosek La Salle ikastetxean egin zituen ikasketak eta CAFen hasi zen lanean oraindik gaztea zela. Azalpen interesgarriak eman zituen hainbat gairen inguruan: Beasaingo herriaren izaera, kale giroa, lan kontuak eta abar. Bere arreba Mikaelarekin (1923) batera egin zitzaion elkarriketa.

Zintak

BEA-014

- **Proiektua:** Beasaingo euskara eta etnografia
- **Elkarrizketatzailea(k):** Alberdi Bilbao, Itziar
- **Data:** 2005-09-02
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Izagirre, Eli
- **Transkribatzailea(k):** Agirrebeña, Aintzane

BEA-015

- **Proiektua:** Beasaingo euskara eta etnografia
- **Elkarrizketatzailea(k):** Alberdi Bilbao, Itziar
- **Data:** 2005-09-02
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** MiniDV

Pasarteak

1. CAFeko lanik gogorrena, forjakoa

- **Erref:** BEA-014/007
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:05:40. **Bukatu:** 00:07:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Goierriko lantegiak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Forjako lana, lan astuna. Aitaren lana: horren inguruko azalpenak, lan-ordu asko, bazkaria bertara eramaten zioten.

2. Fundizioko lana: langileak, harremana...

- **Erref:** BEA-014/011
- **Iraupena:** 0:02:08. **Hasi:** 00:09:20. **Bukatu:** 00:11:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Goierriko lantegiak

Laburpena:

Fundizio lana gogorra zen. Trenak egiteko piezak egiten ziren. Trenak gehienbat kanpora saltzen ziren. Goierri guztiko langileak zeuden bertan; oinez edo bizikletaz etortzen ziren. Kanpotik ere langile asko etortzen zen. Langileen arteko harremana ona izan ohi zen.

3. CAFeko ordutegia: txandatan, jai-egunak...

- **Erref:** BEA-014/012
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:11:28. **Bukatu:** 00:13:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Goierriko lantegiak
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:

Lantegiko ordutegia; txandatan egiten zuten lan. Larunbatetan hasieran lan egin behar izaten zuten. Oporrak, astebetekoak.

Transkripzioa

- Eta ze ordutegi zenuten zeuek? Edo... aldatu egin zen zeuen aitaren garaitik zuek sartu ziñetenerako ordutegia edo lan-banaketa edo...?
- Santos: Ba, orduan goizen zortzitan hasten zien. Baiño erreleboa izaten zan.
- Mikaela: Errelebok, hiru errelebo, hiru.
- S: Bai, goizen, atsalden... Goizetik, goizeko bostetatik o seietatik ordu bittaa. Geo, bigarrena, ordu bittatik e... hamarretaa ta geo hamarretatik goizeko seiek arte. Hiru, hiru...
- Eta gaueko erreleboa ere...
- M: Bai, bai, izaten zan.
- ... izaten zan, e?
- M: A! Gure aittek hori hiru errelebok ibiltzen zittuen. Halako lan goorra ta hala're...
- S: Bai, bai.
- Eta gero larunbatetan jai izaten zenuten edo...?
- M: Bai, zea! Ez.
- S: Bai, hasi in zan.
- M: Bela ez, e?
- S: Ez, ez...
- M: Ke ba!
- S: Ez, gue garaien ez. Gero aldatu zanen bai.
- Noiz aldatu zen gitxi gorabehera? Zu ya... zenbat urte izango zenituen?
- S: Hala're urte asko.
- Eta, orduan, larunbatetan ya jai?
- S: Bai, atsalden jai izaten zan geroa.
- Atsalden...
- S: Bai.
- Oseake goizen bertara joan behar.
- S: Bai. Ta gero handik urte batzutaa kendu ein zoen, ta osoa, eun osoa. Oporrak'e astebete izaten zian ordun.
- Bai, e?
- S: Bai.
- Eta zer, abuztun?
- S: E?
- Abuztuan oain bezela ala...?
- S: Zean, este... kauen diez! Julion, julion.
- M: Uztaa.
- S: Uztaan, bai.
- Eta oporrak astebetekoak bakarrik?
- S: Astebetekok bakarrik.

- Eta gero gabonetan-ta izaten zenuten beste oporrik edo...?
- S: Ez.
- Gabonetan ez? Egunero-egunero harea...
- S: Bai, bai, bai.
- Gogorra,ez?
- S: Bai, baiño hala jarrita genden ta.

4. Umetako gaiztakeriak

- **Erref:** BEA-014/016
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:18:09. **Bukatu:** 00:20:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak

Laburpena:

Umetako kontuak. Lagun taldeak: bihurrikeriak; jolasak... Txoritara joaten ziren; habia bila ibiltzen ziren.

5. Errekara igeri eta arrantza egitera

- **Erref:** BEA-014/017
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:20:26. **Bukatu:** 00:22:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekak eta uretako jolasak
- Euskara » Beste hizkuntzak eta hizkerak
- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:

Umetan errekarra joaten ziren. Kaleko mutilak (erdaldunak; "belarrimotxak") beti errekarra joateko joera. Urtegia. Sare txikiekin harrapatzen zituzten arrainak.

6. Herrian musikarako zaletasun handia

- **Erref:** BEA-014/018
- **Iraupena:** 0:02:11. **Hasi:** 00:22:22. **Bukatu:** 00:24:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

<p>Jaiegunetan, musika egoten zen. "Ttunttune". Musika Banda. Beraiek gazte zirenean, gerra piztu eta bizimodua asko aldatu zen. Orfeoia.</p>

7. Inguruko herrietako erromerietara

- **Erref:** BEA-014/019
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 00:24:33. **Bukatu:** 00:26:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Beste toki batzuetara jaietara
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

<p>Neskatan-mutiletan. Dantza egiteko zer esaten zen. Kalabazak ere jasotzen zituzten. Erromerietara joateko ohitura: Ordizia; Olabarria; Itsasondo; Zegama; eta abar. Gehienetan oinez joaten ziren batera eta bestera.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-08-27

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com